

29.10.2021 протокол №3

**Кодекс
безпечного освітнього середовища
Степанківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів
Степанківської сільської ради Черкаської області**

**Стратегія Степанківської ЗОШ І-ІІІ ступенів
у напрямку захисту прав дитини та
створення здорового та безпечного освітнього середовища**

Вступ

Головним правилом для всіх працівників ЗЗСО – необхідність діяти в найкращих інтересах дитини. Кожен працівник ставитися до дітей з повагою та враховує їхні потреби. Використання працівником будь-якої форми насильства проти дитини є неприйнятною.

Працівники ЗЗСО діють відповідно до чинного законодавства та внутрішніх правил закладу освіти в межах своїх повноважень.

**Розділ І
Визначення термінів (дефініції)**

1. Працівник – особа, яка працює в закладі освіти згідно з трудовою угодою або за контрактом.
2. Дитина – будь-яка особа віком до 18 років.
3. Батько/мати – особа, уповноважена представляти дитину – один з її рідних або прийомних батьків, або законний опікун.
4. Дозвіл батьків (опікунів) означає дозвіл, наданий хоча б одним із батьків дитини. Проте якщо між батьками дитини немає згоди, їм має бути повідомлено, що питання повинно бути вирішено в родині або опікунському суді.
5. Насильство проти дитини розуміється, як дії проти дитини, що підлягають покаранню та є забороненими, скоєні будь-якою особою, зокрема працівником закладу освіти, або дії, які загрожують благополуччю дитини, зокрема неналежний догляд за нею.

6. Особа, відповідальна за Інтернет,— працівник закладу, призначений керівником для контролю за користуванням дітьми мережею Інтернет на території закладу освіти та їх безпеку під час такого користування.

7. Особа, відповідальна за реалізацію «Стратегії захисту дітей від насильства» (далі – Стратегія), – працівник закладу, призначений керівником для контролю за її виконанням.

8. Особисті дані дитини – будь-яка інформація, за допомогою якої можна ідентифікувати дитину.

Розділ II

Визначення чинників ризику насильства проти дитини та реагування на них

1. Працівники закладу освіти визначають чинники ризику насильства проти дитини та звертають на них увагу в рамках своїх службових обов'язків.

2. Якщо виявлено чинники ризику, працівники повідомляють про них адміністрації закладу і надають їм інформацію про можливості для отримання підтримки та заохочення їх до вирішення проблеми.

3. Працівники постійно контролюють стан і благополуччя дитини.

Розділ III

Порядок реагування у випадках насильства проти дітей

Якщо працівник закладу освіти підозрює, що дитина стала жертвою насильства, він надає інформацію про це в письмовій формі директору.

1. Класний керівник викликає батьків або опікунів дитини, яка може бути жертвою насильства, і повідомляє їм про це.

2. Класний керівник готує опис ситуації, в якій перебуває дитина чи в закладі освіти, чи в родині на підставі бесід із дитиною, вчителями, однолітками та батьками і розробляє план допомоги дитині.

3. План допомоги включає рекомендації з таких питань:

- вжиття заходів для забезпечення безпеки дитини, у тому числі повідомлення компетентних служб про можливий випадок насильства;
- підтримка, яку заклад освіти може запропонувати дитині;
- направлення дитини до спеціалізованого центру для отримання допомоги (за потреби).

Окремі та складні випадки:

1. У більш складних випадках (пов'язаних із сексуальним насильством, жорстоким фізичним або психологічним насильством) керівник ЗЗСО створює групу реагування, до складу якої входять: класний керівник, директор, соціальний педагог та практичний психолог закладу та інші працівники освітнього закладу, обізнані із ситуацією або добре знайомі з дитиною (надалі – група реагування).
2. Група реагування готує план надання допомоги дитині, який відповідає чинним вимогам та базується на матеріалах та іншій інформації, зібраній членами групи.
3. Якщо про можливий випадок насильства проти дитини повідомляється її батькам або опікунам, створення групи реагування є обов'язковим. Група призначає батькам або опікунам зустріч для обговорення проблеми, під час якої батькам або опікунам повідомляється про те, що можливий випадок насильства буде розслідуватися зовнішньою організацією для забезпечення об'єктивності розслідування. Обов'язково ведеться протокол такої зустрічі.
4. Класний керівник представляє план надання допомоги дитині її батькам або опікунам, рекомендуючи щільну співпрацю під час його виконання.
5. Класний керівник інформує батьків або опікунів дитини про обов'язок освітнього закладу повідомити про можливий випадок насильства компетентні органи (прокуратуру, поліцію, суд, службу з питань сім'ї/опікунства).
6. Після того, як класний керівник поінформував батьків, директор ЗЗСО повідомляє про можливий злочин прокуратуру, поліцію, службу в справах сім'ї та неповнолітніх.
7. Відповідальність за подальші дії несуть органи, згадані у попередньому пункті.
8. Якщо про можливий випадок насильства проти дитини повідомляється батькам або опікунам дитини, але факт такого випадку не підтверджений, батьки або опікуни дитини мають отримати інформацію про це в письмовій формі.
9. При реагуванні на повідомлення про випадок насильства розробляється таблиця вжитих заходів (втручання).
10. Таблиця має знаходитися в особовій справі дитини.
11. Усі працівники закладу освіти, яким стало відомо про випадок насильства, або будь-які дії пов'язані з цим питанням в межах своїх службових обов'язків, зобов'язані зберігати конфіденційність, за винятком інформації, яка передається компетентним органам відповідно до порядку реагування.

Розділ IV

Принципи захисту особистих даних дитини

1. Особисті дані дитини мають бути захищені, згідно з положеннями Закону України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 р. № 2297-VI.
2. Працівники закладу освіти, які працюють з особистими даними дітей, зобов'язані зберігати їх конфіденційність і вживати заходів для їх захисту від несанкціонованого доступу.
3. Особисті дані дитини надаються лише тим особам і організаціям, які мають на це право, згідно із законодавством.
4. Працівники закладу мають право працювати з особистими даними дитини та надавати їх в рамках розслідування, яке проводиться міждисциплінарною групою.

Працівник закладу освіти може використовувати інформацію про дитину з освітньою або навчальною метою лише за умови анонімності дитини та неможливості її ідентифікації за допомогою такої інформації.

1. Працівник закладу не має права надавати інформацію про дитину, її батьків чи опікунів представникам засобів масової інформації (ЗМІ).
2. У виключних ситуаціях, якщо це є обґрунтованим, працівник може звернутися до батьків або опікунів дитини за дозволом надати їхні контактні дані представникам засобів масової інформації. Такі дані надаються лише за умови отримання дозволу від батьків.
3. Працівники не мають права надавати можливість представникам засобів масової інформації встановлювати контакт із дітьми.
4. Працівники не мають права розмовляти з представниками засобів масової інформації про дітей, їхніх батьків чи опікунів. Це також стосується ситуацій, коли працівник вважає, що його висловлювання не записуються.
5. У виняткових ситуаціях, якщо це є обґрунтованим, може мати розмову з представниками засобів масової інформації про дитину або її батьків (опікунів) за умови згоди на це батьків (опікунів) у письмовій формі.
6. Представники засобів масової інформації можуть отримувати дозвіл на доступ до окремих приміщень закладу освіти для підготовки матеріалів для ЗМІ за рішенням директора закладу освіти.

Розділ V

Принципи захисту зображень

Визнаючи право дітей на приватність і захист особистих інтересів, школа зобов'язана захищати зображення дітей.

1. Працівники закладу освіти не мають права давати дозвіл на фото-, відео зйомку дітей або їх аудіо запис на території освітнього закладу без попередньої згоди батьків або опікунів дитини в письмовій формі.
2. Для отримання згоди батьків (опікунів) для фото-, відео зйомки дитини працівник закладу має звернутися до них, згідно з процедурою для отримання такого дозволу. Не дозволяється надавати представникам ЗМІ контактні дані батьків (опікунів) дитини без їх попередньої згоди.
3. Якщо зображення дитини є лише частиною великого зображення, наприклад, публічного заходу, пейзажу, зборів тощо, дозвіл батьків (опікунів) на фото-, відео зйомку не є необхідним.
4. Оприлюднення працівником закладу зображення дитини в будь-якому вигляді (фото-, відео- або аудіо запису) потребує попередньої згоди батьків або законних опікунів дитини в письмовій формі.
5. Згаданий в п.1 дозвіл повинен містити дані про те, де буде оприлюднено запис або зображення та в якому контексті його буде використано

Розділ VI

Принципи доступу дітей до мережі Інтернет

1. Надаючи дітям доступ до мережі Інтернет, заклад зобов'язаний вжити всіх заходів для захисту їх від матеріалів, які можуть зашкодити їхньому належному розвитку, зокрема, має бути встановлено останню версію спеціального програмного забезпечення для такого захисту.
2. На території закладу дитина може мати доступ до мережі Інтернет у таких випадках:
 - під наглядом учителя на заняттях з вивчення комп'ютера (уроки інформатики);
 - без нагляду вчителя – на комп'ютерах закладу освіти, призначених для цього (вільний доступ).
3. Коли дитина отримує доступ до мережі Інтернет під наглядом працівника закладу, останній розповідає дитині про принципи безпечного користування

мережею Інтернет. Крім того, працівник закладу відповідає за забезпечення безпеки дітей при використанні мережі Інтернет під час занять.

4. На комп'ютерах закладу, призначених для вільного доступу до мережі Інтернет, мають бути постійно доступними навчальні матеріали з безпечного користування нею.

Вчитель забезпечує на території закладу освіти на всіх комп'ютерах з доступом до мережі Інтернет встановлення та регулярне оновлення таких елементів:

- програмне забезпечення для блокування доступу до небажаних ресурсів;
- програмне забезпечення для контролю користування дітьми мережею Інтернет;
- антивірусне програмне забезпечення;
- програмне забезпечення для блокування спаму;
- мережевий захист (брандмауер).

1. Програмне забезпечення, згадане в п.1, оновлюється щонайменше один раз на місяць.

2. Вчитель щонайменше один раз на місяць перевіряє, чи не має небезпечних матеріалів на комп'ютерах із доступом до мережі Інтернет. Якщо такі матеріали виявлено, він має визначити, хто використовував комп'ютер, коли було завантажено такі матеріали.

3. Вчитель повідомляє директора про дитину, яка використовувала комп'ютер для завантаження небезпечних матеріалів.

4. Директор проводить розмову з такою дитиною стосовно безпечного використання мережі Інтернет.

Розділ VII

Контроль за реалізацією Стратегії

1. Директор закладу освіти призначає заступника директора, особою, відповідальною за реалізацію Стратегії.

2. Зазначена особа відповідає за контроль за реалізацією Стратегії, реагування на будь-які сигнали щодо його порушення, а також за внесення пропозицій стосовно внесення змін до Стратегії.

3. Кожен навчальний рік відповідальна особа, згадана вище в п.1, проводить загальний моніторинг рівня виконання вимог Стратегії працівниками освітнього закладу.

4. Під час проведення такого загального моніторингу працівники закладу освіти подають пропозиції стосовно внесення змін до Стратегії та повідомляти про порушення її вимог на території навчального закладу.

5. На основі результатів анкет працівників закладу відповідальна особа, згадана в п. 1, готує звіт та передає його директору.

6. Враховуючи результати моніторингу, директор вносить необхідні зміни до Стратегії та повідомляє про них працівників закладу.

Розділ VIII

Заключні положення

1. Кодекс БОС стає чинним із дня його оприлюднення.

2. Оприлюднення документа відбувається таким чином, щоб він був доступний усім працівникам закладу освіти.

Показники виконання вимог стандартів захисту дітей відповідно до Стратегії

Стандарт 1. ЗЗСО запровадив та виконує Стратегію.

Виконання вимог означає:

1. У закладі освіти запроваджено реалізацію Стратегії, яка містить принципи захисту дітей від насильства.

2. Стратегія та відповідні принципи захисту дітей дотримуються всіма працівниками закладу.

3. Стратегія визначає такі питання:

- порядок повідомлення та втручання, де поетапно зазначено, що слід робити, коли дитина стала жертвою насильства, або її безпеці загрожують незнайомі люди, члени родини чи працівники закладу;
- правила захисту особистих даних, які визначають методи збереження та поширення інформації про дітей;
- правила захисту зображень дітей, які визначають, як можна знімати дітей на фото або відео та поширювати їх зображення;
- правила доступу дітей до мережі Інтернет і їх захисту від шкідливих матеріалів, розміщених у ній, включно з призначенням особи або осіб, відповідальних за нагляд за безпечним використанням комп'ютерної мережі;

- принципи безпечних відносин між працівниками закладу та дітьми, включно з повним описом поведінки, яка є неприйнятною при спілкуванні з дітьми.

4. Директором призначено особу, відповідальну за контроль за виконанням Стратегії, при цьому чітко визначено всі її завдання.

Показник виконання вимог стандарту:

у закладі затверджено документ під назвою «Кодекс безпечного освітнього середовища, який містить усі необхідні положення».

Стандарт 2. Заклад здійснює нагляд за своїми працівниками для запобігання випадкам насильства проти дітей.

Виконання вимог означає:

1. Прийняття на роботу нових працівників із перевіркою їх біографічних даних, характеристик і придатності для роботи з дітьми.
2. При прийнятті на роботу з 2021 року заклад освіти обов'язково має отримувати дані про кандидатів із Національного кримінального реєстру, коли це дозволено законодавством. В інших випадках кандидати повинні підписувати заяву про відсутність судимості та перебування під слідством за правопорушення, пов'язані з насильством проти дітей, непристойною поведінкою та за сексуальні правопорушення.
3. Подібні заяви також мають з 2021 року підписуватися волонтерами та практикантами, які працюють у закладі освіти.
4. У випадках, коли виникають підозри щодо можливих загроз безпеці дітей або застосування насильства проти дітей працівниками закладу, в школі завжди дотримуються вимог, зазначених у Стратегії.

Показники виконання вимог стандарту:

- ✓ виконання вимог при прийнятті на роботу нових співробітників;
- ✓ отримання даних про судимість (перебування під слідством) із Реєстру кримінальних проваджень, коли це дозволено законодавством;
- ✓ заяви про відсутність судимості (перебування під слідством), підписані штатними працівниками, волонтерами та практикантами, якщо законодавство не дозволяє отримати таку інформацію з Реєстру кримінальних проваджень.

Стандарт 3. Заклад освіти проводить навчання своїх працівників із питань захисту дітей від насильства та надання їм допомоги в небезпечних ситуаціях.

Виконання вимог означає:

1. Усі працівники закладу освіти ознайомлені зі Стратегією.
2. Усі працівники закладу освіти знають, як розпізнати чинники ризику й ознаки насильства проти дітей, а також правові аспекти захисту дітей (обов'язковість втручання для залучення правоохоронної системи).
3. Щонайменше один учитель або класний керівник закладу пройшов навчання з методів та інструментів, які використовуються для навчання дітей захисту від насильства та зловживань (також при використанні Інтернету), має плани відповідних занять і навчальні матеріали для дітей.
4. Класні керівники пройшли інструктаж заступником директора з ВР із питань запобігання випадкам знущань над однолітками серед дітей і реагування на них.
5. Працівники закладу освіти мають доступ до інформації про можливість отримання допомоги у випадках, коли підозрюється застосування насильства проти дітей, разом із контактними даними місцевих установ, які працюють в області захисту дітей і надають допомогу в надзвичайних ситуаціях (поліція, суд із сімейних питань, кризовий центр, центр соціальних послуг, медичні центри).

Показники виконання вимог стандарту:

- ✓ кількість працівників, які пройшли інструктаж, - 27;
- ✓ необхідна інформація є легкодоступною для працівників.

Стандарт 4. Заклад проводить навчання батьків із питань виховання без застосування насильства та захисту дітей від насильства.

Виконання вимог означає:

- ✓ виховання дітей без застосування насильства;
- ✓ захист дітей від насильства та зловживань, загрози для дітей у мережі Інтернет;
- ✓ можливості для вдосконалення навичок виховання;
- ✓ контактні дані установ, які надають допомогу в складних ситуаціях.

1. Усі батьки ознайомилися зі Стратегією, затвердженою в закладі освіти.

Показники виконання вимог стандарту:

- кількість батьків, ознайомлених зі Стратегією, затвердженою в закладі освіти - 286 осіб.

Стандарт 5. У закладі дітей навчають, які права вони мають і як вони можуть захистити себе від насильства.

Виконання вимог означає:

1. У закладі освіти на годинах спілкування організовано заняття для дітей з питань прав дитини та захисту від насильства і зловживань (також у мережі Інтернет).
2. Діти знають, до кого вони мають звертатися за порадами та допомогою у випадках насильства і зловживань.
3. У закладі є електронні навчальні матеріали для дітей (книги, брошури, листівки) з питань прав дитини, захисту від ризиків насильства та зловживань, правил безпечної поведінки в мережі Інтернет.
4. Діти мають доступ до інформації про права дитини та можливості отримання допомоги в складних ситуаціях, зокрема про безкоштовні гарячі лінії для дітей і молоді на сайті закладу.

Показники виконання вимог стандарту:

- кількість навчених дітей - 286 осіб.

Стандарт 6. Заклад освіти проводить моніторинг своєї діяльності та регулярно перевіряє її на відповідність прийнятим стандартам захисту дітей.

Виконання вимог означає:

1. Прийняті правила та процедури для захисту дітей переглядаються щонайменше один раз на рік.
2. У рамках проведення контролю за дотриманням правил і процедур для захисту дітей у закладі проводяться консультації з дітьми та їхніми батьками (опікунами).

Показник виконання вимог стандарту:

- щорічно готується внутрішній звіт про виконання в закладі Стратегії.

Анкета «Моніторинг дотримання положень КБОС»

Так Ні

1. Чи знаєте Ви правила та положення КБОС?

2. Чи знайомі Ви з процедурою дій, коли є підозра на існування загрози для безпеки дитини?

3. Чи знаєте Ви, як реагувати на загрозу безпеці дитини?

4. Чи помітили Ви будь-які порушення положень Кодексу безпечного освітнього середовища іншими працівниками Вашого закладу освіти?

5. Чи є у Вас зауваження або пропозиції (зокрема, щодо внесення змін) стосовно Кодексу безпечного освітнього середовища?